

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8118 Dep.
0032 Oslo
postmottak@fkd.dep.no

Trondheim, 13. januar 2014

Høringsvar til Akvakultur: Høring av forslag om videreutvikling av produksjonsbegrensningssystemet (MTB), deres ref. 13/835.

Vi viser til høringsbrev av 11. oktober 2013. Norske Sjømatbedrifters Landsforening, NSL, avgir i det følgende innspill til høringen.

Innføringen av produksjonsbegrensningssystemet med maksimalt tillatt biomasse, MTB, har i hovedsak vært positivt for oppdrettsnæringa. Det har likevel vært en del utfordringer som følge av den manglende fleksibilitet med systemet. NSL har derfor siden 2007 gått inn for at systemet burde endres til «gjennomsnittlig MTB». NSL er på denne bakgrunn svært fornøyd med at departementet nå foreslår å videreutvikle systemet som foreslått i alternativ 2.

Havbruksnæringa har siden oppstarten gjennomgått store forandringer. Næringa har gått fra å bli betraktet som attåt-næring til å bli storindustri. Utstyr og drift har gått gjennom en betydelig profesjonalisering, og alle ledd i verdikjeden har vært gjenstand for omstrukturering. Havbruksnæringa består i dag av både små og store enheter, av familieselskap og internasjonale konsern, frittstående og helintegreerte selskap. Dette ser vi på som en stor styrke for næringa. Utfordringen for myndighetene er å lage rammevilkår som ivaretar hensynet til at næringa består av et mangfold av aktører. Tiden er nå moden for nye grep og videreutvikling av produksjonsreguleringssystemet ved å gi enkeltaktører både større fleksibilitet, handlingsrom og ansvar for markedstilpasning.

NSL organiserer både oppdrettere, slakterier, foredlingsbedrifter og eksportører. For alle disse aktørene oppleves dagens MTB-system som lite fleksibelt.

- For oppdrettsleddet er det et sterkt fokus på utslakting av fisk når den biologiske produksjonen er størst for å unngå å nå MTB-taket. For de minste aktørene i næringa har det som konsekvens at det har vært vanskelig å kunne utnytte produksjonskapasiteten like godt som større selskap kan. Dette gir større aktører et konkurransefortrinn. Uforutsette hendelser som avbrutt slakting, sykdomsutbrudd mv. har også vist seg å skape store utfordringer for mindre aktører pga. manglende fleksibilitet. I næringa har en også sett mange eksempler på at velbegrunnede ønsker om produksjonsendringer av fiskehelse- og smitterisikohensyn vanskelig kan ivaretas pga. manglende fleksibilitet i MTB-regelverket. Eksempelvis kan anbefalinger om forsert utslakting på enkelte lokaliteter av hensyn til fiskehelse blitt unnlatt pga. en har nådd MTB-taket på andre lokaliteter.
- For lakseslakteriene har dagens MTB-system ført til stor aktivitet i deler av året, og i mange tilfeller permitteringer i andre perioder. Denne sykliske produksjonen er en stor utfordring mht. å skape helårsarbeidsplasser og stabil arbeidskraft langs kysten.

- Lakseforedlingsbedrifter opplever de samme utfordringer som slakteriene. I tillegg er det spesielt muligheten til å oppfylle kontrakter om stabile leveranser som er utfordringen med syklisk tilgang til råstoff.
- Lakseeksportører ser konsekvensene av dagens lite fleksible system i de store prissvingninger som kommer til syne i markedet. Det er store tilgjengelige kvantumet med tilhørende lave priser i deler av året, og underdekning av kvantum med tilhørende høye priser i andre deler av året.

Departementet ber om innspill til fire alternative innretninger av MTB-regimet.

1. 0-alternativet, hvor en fortsetter med dagens ordning, er lite fleksibelt. Det gir store utfordringer for små oppdrettere, for lakseslakterier og foredlingsbedrifter og for mulighetene for stabile tilførsler til markedet som beskrevet ovenfor.
2. NSL mener innføring av rullerende gjennomsnittlig MTB med samme tillatelses-MTB som i dag vil imøtekomme utfordringene til alle aktører i næringen:

Mindre aktører vil få mulighet til å utnytte sin tillatelses-MTB tilsvarende det de større selskapene kan gjøre i dag.

Rullerende gjennomsnittlig MTB gir aktørene mulighet til et jevnere uttak over tid, og dermed jevnere aktivitet på slakteri og i foredlingsbedrifter.

Ikke minst vil rullerende gjennomsnittlig MTB gi mer fleksibilitet for områder hvor det er store utfordringer med soneinndelinger som del av f.eks. lusekontroll.

Rullerende gjennomsnittlig MTB vil i tillegg gi en økt fleksibilitet ved uforutsette hendelser som f.eks. smittehygieniske tiltak, sanering av fisk og forsert slakting.

Et jevnere tilsig av laks over året forventes også å gi mer stabile laksepriser.

En økt fleksibilitet som ligger i et slikt system gir alle aktører bedre fleksibilitet og mulighet til å ha egne strategier for tilpasning til etterspørselen i markedet. For enkeltstående vil dette være av stor positiv betydning. Med mulighet til jevnere produksjon i slakteri og foredlingsleddet vil også et slikt system ha stor positiv betydning for mange lokalsamfunn.

Med bakgrunn i at dagens produksjonssyklus ser NSL det som hensiktsmessig om rullerende gjennomsnittlig MTB ble beregnet ut i fra siste 24 mndr. framfor siste 12 mndr. som foreslått. Dette vil gi mindre aktører en mulighet til å ta igjen det tapte ved en eventuell sykdomssituasjon som gir «stamping out» og mulig tap av hele generasjoner.

3. Innføring av rullerende gjennomsnittlig MTB med reduksjon i tillatelses-MTB som tilsvarer antatt økning i potensiell produksjon, medfører reell kapasitetsnedgang for de største aktørene (som i dag produserer opp mot maks MTB hver måned), og antakelig 0-økning for flere små og mellomstore aktører. De siste årene har vist at næringa stadig produserer nærmere full utnyttning av MTB. Teoretisk kan alle konsesjoner bli utnyttet tilnærmet 100 %. NSL mener derfor det ikke er grunnlag for å redusere MTB selv om en innfører gjennomsnittlig MTB.
4. Valgfrihet for aktørene om de vil fortsette med dagens ordning (alternativ 1) eller gå over til rullerende gjennomsnittlig MTB med redusert tillatelses-MTB (alternativ 3) kan gi bedre fleksibilitet for mindre aktører og foretak som ønsker jevnere uttak, men på bekostning av produksjonspotensialet. NSL mener det er vanskelig å se hvordan dette alternativet skal stimulere til jevnere uttak og markedstilpasning så lenge enkeltaktører da må velge å avkorte produksjonen.

Oppsummert ønsker ikke NSL innføring av alternativ 3 eller 4. NSL ser ikke grunnlag for å redusere produksjonspotensialet i oppdrettsnæringa. Tvert imot ser vi et stort potensial for å øke produksjonen. NSL mener reduksjon av MTB er imot de ønsker og mål for næringa som er uttalt, både fra politiske myndigheter og fra næringas side.

NSL er kjent med at enkelte har uttrykt skepsis til konsekvensene av å innføre rullerende gjennomsnittlig MTB av markeds- og miljøhensyn. NSL ser grunn til å påpeke at lokalitets-MTB fortsatt vil ligge til grunn, selv om det innføres rullerende gjennomsnittlig MTB. Lokalitets-MTB skal være fastlagt ut i fra hva den enkelte lokalitet tåler av påvirkning. Næringa har også et mangfoldig regelverk som ivaretar miljøpåvirkning fra oppdrettsaktivitet.

Når det gjelder effekter på markeder så mener NSL en endring som foreslått vil gi handlingsrom og fleksibilitet til mange ulike strategier. I dag følger slaktemengde biologiske variasjoner, på samme måte som en i villfisknæringa har konsentrert aktiviteten til det tidspunkt på året hvor det er biologisk naturlig. Med innføring av rullerende gjennomsnittlig MTB får næringa en reell anledning til å utnytte mulighetene som ligger i å oppbevare fisk i merder, til det beste både for industrien, sysselsetting og markedet.

NSL tror ikke en omlegging vil ha store effekter for produksjonen på makronivå. Den vil imidlertid kunne ha stor effekt for enkeltsselskaper og lokalsamfunn.

NSL ber på bakgrunn av ovenstående om at det innføres rullerende gjennomsnittlig MTB med samme tillatelses-MTB som i dag, som skissert i alternativ 2 i departementets høringsnotat. NSL ber om at rullerende gjennomsnittlig MTB beregnes ut i fra den til enhver tid siste 24-månedersperioden.

NSL mener rullerende gjennomsnittlig MTB må gjøres gjeldene også for tillatelser gitt til spesielle formål.

Med vennlig hilsen

Kristin Sæther
Fagsjef oppdrett